

Of Orman Fidanlığı'nın Diri Örtü Özellikleri

Prof. Dr. Salih TERZİOĞLU

Orman fidanlıklarında diri örtü oluşturan bitki türleriyle diri örtü mücadelesi her yıl tekrarlanan bir faaliyettir. Hatta çoğu zaman aynı alanda bu mücadelenin çevre koşullarına bağlı olarak birkaç kez yapıldığı da görülmektedir. Özellikle yağışlı bölgelerde yer alan fidanlıklarda gerek tür sayısının fazla olması gerekse de yetiştirme ortamı koşullarının uygunluğu nedeniyle diri örtünün daha yoğun olduğu gözlemlenmektedir. Fidanlıklarda yastıklarda sürekli toprağın işleme tabi olması veya tüplerde çok uzun yıllar fidanların saklanmaması gibi nedenlerle, fidanlık diri örtü elemanlarının otsu türlerde oluştuğu, odunsu türlerin ise fidanlıklarda hemen hiç diri örtü oluşturmadağı bilinmektedir. Otsu türlerde bir yıllık (annual), iki yıllık (biannual) ve çok yıllık (perennial) olarak bir yaşam seyri söz konusudur. Bir yıllık olanlar her yıl tohum oluşturdudan sonra yaz sonlarından itibaren toprak üstü ve toprak altı kısımları tamamen kuruyarak bitki yok olmaktadır. Tohumların önemli bir kısmı ertesi yıl çimlenerek yeni bireyler meydana getirmektedir. Bir kısım tohumların da çimlenmeden sonraki yıllara kalabildiğı bilinmektedir. İki veya çok yıllık otsu olan bitkilerin ise, vejetasyon periyodu sonun doğru toprak üstü kısımlarının kuruyarak ve sonrasında da çürüyerek kaybolmakta, toprak altı kısımları ise bir sonraki yılda yeni gövdeler oluşturacak şekilde toprak altında kalmaktadır. Çok yıllık olanların yastıklarda-repikaj alanlarında – tüplerde her geçen yıl gelişen kökleri nedeniyle fidanların besinlerine, gelişen ve bazen 1 m uzunluğu aşan toprak üstü kısımlarıyla fidanların ışığına ortak olarak ciddi zararlar verebilmektedir. Her geçen yıl daha da gelişen toprak altı kütlesi (kök veya rizom) mekanik mücadele sırasında fidanların köklerine daha da zarar verilmesi sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle, çok yıllık diri örtü elemanlarının zaman geçirilmeden mücadeleye konu edilmesi, bir başka anlatımla erken mücadele edilmesi önem kazanmaktadır. Diğer taraftan, bitki üreyimli kısımları (diaspor)'nın olgunlaşmadan önce veya daha doğru bir anlatımla diri örtü türü bitki çimlendikten kısa bir süre sonra mücadeleye konu edilmelidir. Öncelikle diri örtü bitki türlerinin tanınması ve sonrasında da bu bitkilerin fenolojik ve biyolojik özelliklerin iyi bilinmesi gerekmektedir. En azından diasporların olgunlaşmadan gerekli mücadelenin yapılması hem masraf ve hem de mücadelenin daha etkin olması bakımından önemlidir.

Böylece; fidanın besinini fazla tüketmesi engellenmiş olur, bitkinin ışık almasına engel olmaması sağlanırken, aynı zamanda yapılacak mekanik mücadelede de diri örtü bitki türünün kökleri güçlü olmadığından, sökülmesi sırasında orman ağacı / süs bitkisi fidanına zarar verilmemiş olunur.

Diri örtü bitki türlerine ait dia-sporların fidanlık alanlarına ulaşmaları değişik yollarla olmaktadır. Bunların başında rüzgârın geldiği ve çevre alanlardan birçok dia-sporu fidanlıklara taşımakta olduğu görülmektedir. Diğer yandan kuşlar ve kimi küçük memeli hayvanlar ile fidanlığa dışarıdan taşınan materyaller (başta toprak) ile de fidanlıklara değişik diri örtü bitkileri taşınmaktadır.

Of Orman Fidanlığında rastlanan kimi diri örtü elemanları;

Artemisia absinthium,

Stellaria media,

Lamium purpureum,

Sonchus asper,

Capsella bursa-pastoris,

Carex sp.

Lolium perenne,

Bellis perennis,

Parietaria judaica,

Crassocephalum crepidioides,

Euphorbia peplus,

Taraxacum crepidiforme,

Juncus effusus,

Lythrum salicaria,

Sicyos angulatus